

Rodoma versija 25 iš

máj. 2008

szept. 2013

Sąrašas Archyvas
Pagalba

25

14:50:45 jan. 31, 2011

Nuorodos į kitus puslapius, įvedimo formas ir paieškos laukeliai gali neveikti. Url: http://www.culture.lt/satenai/?leid_id=750&kas=straipsnis&st_id=3995 laikas: 14:50:45 jan. 31, 2011 [[paslėpti](#)]

ŠIAURĖS ATĖNAI

Šiaurės Atėnai. 2005-05-28 nr. 750

| Spausdinti | Archyvas | Redakcija |

• TURINYS (107) • JŪRATĖ BARANOVA. Pasaulis - tai viešbutis (602) • GINTARAS BERESNEVIČIUS. Princai ir drakonai • GINTARĖ ADOMAITYTĖ. Apie publiką ir laiką (3) • GIEDRĖ MASTAVIČIŪTĖ. *Eilės* • Su JOHANNESU BAXU, tarptautinės organizacijos "Globali iniciatyva psichiatrijoje" generaliniu sekretoriumi, kovotoju už žmogaus teises buvusioje Sovietų Sąjungoje, *Pasimete gyvenimo greitkely* • NAGYPÁL SZABOLCS. *Europos integracija ir Bažnyčios vienybė* (2) • SIGITAS GEDA. Karalienės sekretai • SIMONAS PAJUODIS. *Poezija* • ANDRIUS MARTINKUS. Pagiriamasis žodis pralaimėjimui • ANDRA ŠEPUTYTĖ. Žvilgsnis į jūrą iš periferijos • SIGITAS PARULSKIS. Kitokio gyvenimo paieškos • DANGĖ ČEBATARIŪNAITĖ, ZIGMAS VITKUS. Moterų kunigystė? (3) • Neries regioninio parko kultūrologę IDĄ STANKEVIČIŪTĘ kalbina Juozas Šorys. Neris bebras, vėlių upė (13) • GENDRUTIS MORKŪNAS. Keisti dalykai mūsų mieste •

Europos integracija ir Bažnyčios vienybė

NAGYPÁL SZABOLCS

[skaityti komentarus]

Kęstučio Puloko nuotrauka

Apmąstydami Bažnyčios bendradarbiavimo ir Europos integravimo vizijas ir idėjas, pirmiausia turėtume kalbėti apie ekumeninį judėjimą už Bažnyčios vienybę, paskui apie Europos integracijos procesą dėl mūsų žemyno vienybės, o galiausiai apie Vidurio Europos - specifinės pasaulio dalies, kurios dauguma valstybių 2004 m. prisijungė prie Europos Sąjungos,

Kultūros kalendorius
nuo 2011 m. Sausio

P	A	T	K	P	Š	S
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28						
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Nuorodos

Kultūros diskusijų forumas,
Kultūros vartai,
Kultūros institucijos,
Meno galerijos,
Meno bankas

- įtaką abiem veiksniams. Šioje esė remsimės idėjų istoriko požiūriu, tad apsiribosime idėjų lygmeniu.

„DAILĖ“, „VILNIUS“,
„7 MENO DIENOS“,
„ŠIAURĖS ATĖNAI“,
„LITERATŪRA IR MENAS“,
„NEMUNAS“,
„UŽUPIO ŽURNALAS“

Ekumeninis projektas

Benediktinas teologas ir idėjų istorikas Ghislainas Lafontas OSB mini keturias minties formas - Vienį, Egzistenciją, Laiką ir Blogį, - kurios skatina ir nukreipia idėjų raidą. Viena tokių paskatų yra Vienio idėja ir iš jos kylantis vienybės supratimas.

 Lietuva internete

 TOP_100

Krikščionių Bažnyčios istorijoje skilimai vyko kas penki šimtai metų - V a. (451 m.), XI a. (1054 m.) ir XVI a. (1517 m.), viena šventa, visuotinė ir apaštalinė Bažnyčia išsišakojo į atšakas, konfesijas ir denominacijas.

Pastaruoju metu vis labiau sutariama, kad šitokia (tarpinė) būklė aiškiai prieštarauja Dievo valiai, kelia pasaulio papiktinimą ir, negana to, kliudo dalytis gerąja ir išlaisvinančia naujiena su visais, kurie tos naujienos trokšta ir jos alksta, jei tik toji būklė apskritai šios naujienos neblokuoja.

Nuo paskutinio didžiojo Bažnyčios skilimo prabėgus beveik penkiems šimtams metų, istorija mus nustebino dar kartą - 1895 m. buvo įkurta Pasaulio studentų krikščionių federacija, pirmoji tematiškai ir struktūriškai tarpkonfesinė organizacija pasaulyje.

Kartu su kitais panašiais pasiekimais, studentų krikščionių judėjimas paskatino netikėtą raidą, dėl kurios netrukus buvo pertvarkytas dvasinis krikščionybės žemėlapis. Pagrindiniu krikščionių rūpesčiu jis padarė bendruomenės, bendrumo, koinonijos, susitaikymo, nuraminimo, solidarumo, kolegialumo, bendro liudijimo, sutarimo, dialogo, bendrystės, susisiejiimo, federacijos, sandoros, aljanso, sąjungos - vienybės idėjas.

Leiskite pateikti paralelę iš technikos pasaulio. Daugelyje kompiuterių tarp kitų sistemos įrankių ir priemonių rasime defragmentavimo funkciją. Rekomenduotina kartkartėmis atlikti savo kompiuterio sistemos defragmentaciją, o jei jos dar niekada nedarėme, turime kuo skubiau tai padaryti.

Ši funkcija sujungia tai, kam dera būti sujungtam, ir užtikrina sklandesnę sistemos darbą, tuo pat metu įgalindama turimus išteklius skirti kitiems tikslams. Fragmentacijos žemėlapis šio proceso pabaigoje veikiau primena vaivorykštę, o ne brūkšninį prekių kodą.

Šitoks judėjimas Bažnyčioje, taip aiškiai apibrėžiantis ir pritaikantis Vienio idėją ir žodyną bei siekiantis defragmentuoti krikščionybę, vadinamas ekumeniniu judėjimu. Be jokios abejonės, šis judėjimas priešinas ne įvairovei, o susiskaldymui. Įvairovė kuria, o susiskaldymas naikina.

Tapatybės sluoksniai

Šiandien esame liudininkai, kaip Europos integracijos procese kuriama viršvalstybinė (ne tarpvalstybinė!) tapatybė. Šis procesas vyksta kartu su atskirų krikščioniškų konfesijų vidinio vienijimosi procesais, tokiais kaip Pasaulio liuteronų sąjungos, Pasaulio reformuotų bažnyčių aljanso įkūrimas ar panortodoksinių susivienijimų formavimasis.

Romos katalikų bažnyčia šiuo atžvilgiu įdomi išimtis, nes yra palaiminta to fakto, kad jos organizacinė vienybė (viršijanti

nacionalinius, kultūrinius ir regioninius skirtumus) bei viršvalstybinė tapatybė per visą istoriją buvo esminiai šios Bažnyčios bruožai.

Vienas galimų paaiškinimų kiltų iš istorinės ir psichologinės patirties, rodančios, kad episkopalinės struktūros bažnyčioms tenka mažesnė tikimybė skilti. Nėgana to, dėl centrinio Sosto idėjos Romos katalikų tradicija šios Bažnyčios struktūrą organizavo pagal viršvalstybinį modelį.

Pavyzdžiui, nėra Vengrijos Romos katalikų bažnyčios, o yra tik Romos katalikų bažnyčia Vengrijoje. Tai būtų viena priežasčių, kodėl dabartinė 1948 m. įkurtos Pasaulinės Bažnyčių Tarybos struktūra neįgalina Romos katalikų bažnyčios narystės šioje organizacijoje, nes Romos katalikų bažnyčia pati savaime yra tarsi pasaulinė bažnyčių taryba, palaikanti regimą dialogą su savo skyriais, esančiais skirtingose valstybėse, kuriose praktikuojamos įvairios apeigų formos ir gyvuoja įvairiopi judėjimai.

Žinoma, Romos katalikų bažnyčios metodas saugant jos vienybę ir integralumą yra tik vienas iš keleto galimų modelių. Be to, ir ši tradicija ne visada pajėgė išvengti pagundos savo paradigmas laikyti išimtinai unikaliomis. Tai ekstremali Vienio idėjos realizacija.

Tačiau viršenybės ir išskirtinumo siekiai, paveldėta neapykanta ar (geriausiu atveju) nepasitikėjimas nėra būdingi vien tik krikščionybei, jie žymi ir Europos, mūsų žemyno, istoriją. Modernių tautinių valstybių ir tautinių bažnyčių kūrimas istoriškai vyko dažniausiai tuo pačiu metu, šie procesai veikė, įkvėpė ir lydėjo vienas kitą.

Būtent dėl paskutinio didžiojo karo (1939-1945), - kuriame remdamosi nacionalizmo ideologija valstybės kariavo tarpusavyje, - sukeltų kataklizmų ir tragedijos tolesnė Europos integracija tapo būtinybe.

Nuo to laiko krikščionys iš paskutiniųjų stengiasi atsispirti bet kokiems mėginimams panaudoti religiją ir Bažnyčią etniniams ar nacionalistiniams tikslams. Tapatybės yra svarbios ir pačios savaime geros. Tačiau akivaizdu, kad asmenybei būdinga turėti daugiau nei vieną tapatybę ar, tiksliau, kiekvieno žmogaus tapatybė yra sudaryta iš daugybės atskirų sluoksnių.

Europos integracija ir krikščionybė

Be abejonės, tapatybių restruktūrizacija, persikirstymas ir pertvarkymas per Europos integraciją yra graži idėja, kuri visai pagrįstai gali tikėtis ir krikščionių mąstytojų paramos.

Pačiai integracijos idėjai lemtingą įtaką turėjo krikščionybė. Romos katalikų bažnyčiai kanonizavus Robert'ą Schumaną, vieną iš Europos integracijos proceso įkvėpėjų, matome glaudų krikščionybės ir Europos vienybės ryšį.

"Charta Oecumenica", 2001 m. skirtingų Europos bažnyčių pasirašytas bendras dokumentas, kalba apie mūsų bendrą atsakomybę, čia įvardijamas ir dalyvavimas kuriant Europą (7 punktas): "Bažnyčios remia Europos žemyno integraciją. Nesant bendrų vertybių, ilgalaikė vienybė negalima. Esame įsitikinę, kad dvasinis krikščionybės paveldas yra įkvėpimą ir praturtinimą Europai teikiantis šaltinis".

Taip pat simboliška, kad tiek Romos sutartis (1957 m.), kuria įkurta Europos ekonominė bendrija, tiek neseniai priimta Europos Konstitucija (2004 m.) buvo pasirašytos Amžinajame mieste. Antra vertus, tai, kad krikščionybė nepaminėta Konstitucijoje, yra istorinis nonsensas ir nesažininga mūsų pačių atžvilgiu.

Natūralu, kad ekumeninį procesą lydi tiek *ekuskepticizmas*, tiek *ekueuforija*, lygiai kaip ir Europoje esama tiek Europos Sąjungos skeptikų, tiek euforiškų rėmėjų. Ekonominis ir politinis valstybių interesus, dėl kurių šios prisijungė prie integracijos proceso, derėtų panaudoti susitaikiosios Europos koegzistavimo idėjai stiprinti.

Panašiai tuo pačiu metu turime pasinaudoti Europos integracijos procesu ir Bažnyčios vienybei stiprinti. Tiek skaldymosi, tiek integravimosi laikais būna svarbūs ne vien teologiniai, bet ir politiniai, ideologiniai bei teoriniai veiksniai.

Politikų tvarkymosi su Europos integracijos iššūkiais pavyzdžiai gali būti ir Bažnyčios vienybės modeliais, taip pat sukurti politines ir socialines situacijas, kuriose bažnyčios turės veikti bendradarbiaudamos ir tarpusavyje susiderinusios.

Abipusis mokymasis ir dėmesys vienu kitiems būtinas kalbant apie metodologijas, problemų sprendimo būdus, tarpininkavimo meną, atleidimo mentalitetą bei nusistatymą ir elgesį vykstant dialogui.

Apskritai galime išskirti ir suformuluoti tai, kad verta išbandyti kiekvieną kilnią priemonę, kuri gali pagelbėti suvienyti suskaldytą Kristaus kūną. O mes taip pat turime ir moralinę pareigą bei atsakomybę pritaikyti ir integruoti šias priemones mūsų labai, mūsų pranašišškai vizijai įgyvendinti.

Vidurio Europos vaidmuo

Toks tad yra ekumeninis Bažnyčios vienybės projektas, prie kurio Vidurio Europa prisidėjo labai anksti, dar XX a. pradžioje, ir integracijos procesas dėl Europos vienybės, kurį vidurio europiečiai ilgą laiką stebėjo per atstumą, o dabar gali prisidėti prie jo iš vidaus.

Svarbu pabrėžti, kad vidurio europiečiai nesijungia prie kieno nors kito projekto, tarsi Europos Sąjunga būtų koks Vakarų Europos siekinys; jie prisideda prie bendro Europos integracijos projekto su savo įžvalgomis ir imasi savo dalies kuriant vieningesnį žemyną.

Verta prisiminti, kad Europos idėja daugeliui valstybių taip pat reiškia kokybę ir bendras vertybes, o ne vien geografiją ir ekonomiką. Tai kažkas bendresnio ir kilnesnio, viršijančio mūsų vietinius reikalus ir tuo pat metu užtikrinančio visų valstybių bei regionų vienodą orumą. Kai kurių europietišκών institucijų perkėlimas į Vidurio Europą būtų galingas ženklas ir simbolis, kad šios vertybės ir rūpesčiai visoje Europoje traktuojami su vienodu orumu.

Kaip matome, vidurio europiečiai prie Europos vienybės idėjos gali konkrečiai prisidėti keturiais būdais - pirma, savaisiais rūpesčiais, požiūriais, įžvalgomis, aspiracijomis, vizijomis ir išmintimi, be jokios abejonės, įskaitant jų žinias, tradicijas, paveldą ir kultūrą.

Antra, vidurio europiečiai Europos vienybę gali sustiprinti savo pačių vienybe Vidurio Europoje. Tarp Vokietijos ir buvusios Sovietų Sąjungos, pačioje Europos širdyje, esančiose šalyse vyksta nuolatinis dialogas, kuriuo iš naujo atrandamas tarpusavio bendrumas ir kuriamas bendros tapatybės pojūtis.

Trečia, ir bene svarbiausia, šios naujos ES narės turėtų nuolat priminti kitoms valstybėms, kurios pradėjo Europos vienybės procesą, kad Europa nesibaigia Vidurio Europoje ir, kalbant apie valstybių skaičių ir geografinį Europos plotą, ES plėtra yra tik pusiaukelėje. Europa, kaip ir pati krikščionybė, turėtų laisvai kvėpuoti abiem plaučiais (dar kartą, o gal ir pirmą kartą istorijoje), su Rytų ir Vakarų dvasia, apie ką mums nuolat primena popiežius Jonas Paulius II.

Galiausiai, kalbant apie Europos pietų ir šiaurės perskyrą, Vidurio Europos geografinė ir dvasinė padėtis taip pat yra strateginė. Čia susitinka ne vien ortodoksija bei Vakarų krikščionybė, bet ir protestantizmas bei Romos katalikybė. Vidurio Europa yra ir labiausiai į šiaurę bei vakarus nutolusi žemyno vieta, kurią buvo pasiekusi (musulmoniška) Otomanų imperija.

Štai ką turime pabrėžti, kalbėdami apie ekumeninį judėjimą (su Romos katalikų bažnyčia kaip jo sudėtine dalimi) ir Europos integraciją (su Vidurio Europa kaip jos sudėtine dalimi) ir apie tai, kaip šiuodu procesai realizuoja vienio ir vienybės idėją.

Europa ir kiti žemynai

Ir pagaliau leiskite straipsnį pabaigti nurodant dar vieną ekumeninio judėjimo ir Europos integracijos proceso paralelę su tuo, kas mus veda toliau, didesnio masto ir lygmens vienybės link.

Dvi pagrindinės teologinio dialogo šakos šiandien yra ekumeninis dialogas siekiant regimos Bažnyčios vienybės ir religijų dialogas siekiant taikos, bendrumo ir pagarbos tarp skirtingas religijas išpažįstančių žmonių, kad būtų skatinamas dvasinis tarpusavio praturtinimas.

Dėdami šias dvejopas pastangas iš vienos pusės remiamės labiau apibrėžtu, sutelktu ir įgyvendinamu vienio tikslu (kalbant apie ekumeniją), iš kitos pusės – laisvesnio pobūdžio, labiau išsklaidytu ir neapibrėžtu įsivaizduojamu tikslu (kalbant apie religijų dialogą).

Panašiai 1950 m. savo pirmojoje kalboje Europos vienybės tema tuometinis Prancūzijos užsienio reikalų ministras Robert'as Schumanas užsiminė apie Europos atsakomybę kitiems žemynams, ypač Afrikai: "Šis kūrinys bus pasiūlytas visam pasauliui, be išskyrimo ir išimčių, siekiant pakelti gyvenimo standartus ir skatinti taikius pasiekimus. Padidinusi savo išteklius, Europa bus pajėgi stengtis įgyvendinti vieną savo esminių uždavinių, būtent – vystyti Afrikos žemyną".

Be abejonės, tokia pati ir vis didesnė atsakomybė mums tenka ir už Lotynų Ameriką. Šitokiu būdu mes statome savo bendrus Europos namus globaliame kaime. Turime nuolat atminti, kad Europos integracija ir regima Bažnyčios vienybė yra segmentai bei instrumentai visos žmonijos vienybei kurti.

Vertė Kęstutis Pulokas

